Utbildning om samarbetssamtal

Samarbetssamtalens utveckling

Skellefteå 20201103

MYNDIGHETEN FÖR
FAMILJERÄTT OCH
FÖRÄLDRASKAPSSTÖD

Utbildning om samarbetssamtal

www.mfof.se

Skellefteå 20201103-04

MYNDIGHETEN FÖR
FAMILJERÄTT OCH
FÖRÄLDRASKAPSSTÖD

Syftet

- Samarbetssamtalens utveckling 1970 - 2020
- Förändringar i lagstiftning
- Kartläggningar och undersökningar

Hur många barn berörs av föräldrarnas separation?

- 2,2 miljoner barn bor i Sverige
- 25 procent bor inte med båda sina föräldrar
- Årligen berörs 65 000 barn av föräldrarnas separation
- De flesta föräldrar har fortsatt gemensam vårdnad om barnen
- 28 procent av barnen bor växelvist hos föräldrarna
- 47 procent bor hos sin mamma
- 25 procent bor mest hos sin mamma, mest hos sin pappa eller hela tiden hos sin pappa

Hur många barn berörs av samarbetssamtal?

Antal samarbetssamtal, upplysningar samt utredningar om vårdnads, boende och umgänge vid oenighet. År 2016–2020.

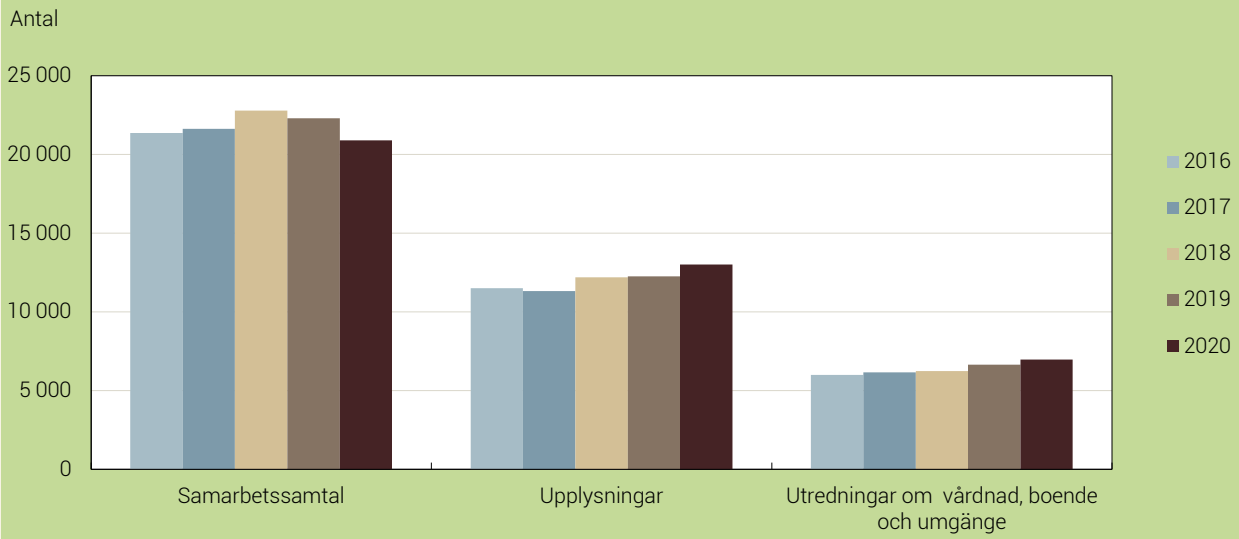

Källa: Mängdstatistik familjerätt, MFOF

Under 1970-talet

Forskning

Forskning – kartläggningar - utredningar

Konfliktbearbetning istället för utredning

- Barnen behöver hjälp att bearbeta sina känslor
- Föräldrarna behöver hjälp att bearbeta den kris de hamnat i
- Domstolsprocessen förstärker föräldrarnas konflikt
- Olika metoder prövas för att föräldrarna ska nå samförståndslösningar
- Konfliktbearbetning leder till samförståndslösningar för flertalet föräldrar

Under 1970-talet

Lagstiftning

Skellefteå 20201103-04

MYNDIGHETEN FÖR
FAMILJERÄTT OCH
FÖRÄLDRASKAPSSTÖD

Lagstiftning

Förändringar

- Endast gifta föräldrar kan ha gemensam vårdnad
- Från 1977 kan alla föräldrar få gemensam vårdnad oavsett om de lever tillsammans eller ej
- Syftet var att främja goda förhållanden mellan barn och föräldrar
- Domstolen är den instans som beslutar
- Föräldrarna måste vara överens
- Det får inte uppenbart strida mot barnets bästa

Under 1980-talet

Lagstiftning

MYNDIGHETEN FÖR
FAMILJERÄTT OCH
FÖRÄLDRASKAPSSTÖD

Lagstiftning

Förändring

- Få föräldrar begär gemensam vårdnad
- Lagstiftningen om underhållsbidrag och bidragsförskott behöver förändras
- Föräldrarna måste vända sig till domstol vilket upplevs dyrt och krångligt
- Föräldrarna saknade information om innebörden av gemensam vårdnad
- Ansöknings- och anmälningsförfarandet förenklas

Utredningen barnens rätt

Viktigt med samarbetssamtal

- Föreslår obligatoriska samarbetssamtal när ärendet aktualiserats i domstol
- Planerade och målinriktade samtal
- Tidiga samtal
- Bearbeta separationen
- Stor vikt läggs vid samarbetssamtalsledarnas kompetens
- Barns delaktighet diskuteras

Under 1980-talet

Forskning

Forskning – kartläggningar - utredningar

Undersökning visar att föräldrarna i stor utsträckning enas

- Samarbetssamtal förekommer i flertalet kommuner
- 80 procent av föräldrarna enas när samtalen inleds före domstolsprocess
- 56 procent enas när domstolsprocessen inleds
- Föräldrar som har gemensam vårdnad har betydligt tätare kontakt med sina barn

Under 1990-talet

Lagstiftning

Skellefteå 20201103-04

MYNDIGHETEN FÖR
FAMILJERÄTT OCH
FÖRÄLDRASKAPSSTÖD

Obligatoriskt erbjuda samarbetssamtal

Lagstiftning om samarbetssamtal

- Viktigt att barnet har en nära och god relation till båda föräldrarna även när de är i konflikt med varandra
- Ett gemensamt föräldraansvar ska främjas
- Föräldrarna får hjälp att bättre hantera sin konflikter
- Kommunerna åläggs tillhandahålla samarbetssamtal
- Domstolen får möjlighet att besluta om samarbetssamtal

Obligatoriska samtal?

Ingen lagstiftning

- Frågan om obligatoriska samtal för alla föräldrar lyftes fram
- Barnens delaktighet lyfts fram –lagstiftning ansågs inte nödvändig
- Barnens skulle ha rätt att få information och rätt att komma till tals

Under 1990-talet

Forskning

Forskning – kartläggningar - utredningar

Samarbetssamtal en bra insats

- Ökad tillgänglighet
- Ökad kvalitet
- Informationsinsatser behövs
- Metodutveckling behövs
- Studie om samarbetssamtal visa att 88 procent av dem som genomför samtal träffar en överenskommelse
- Föräldrarna anser att det var positivt få tala med varandra under ordnade former; den andre har lyssnat, vi har fått bra information om vårdnad, boende och umgänge, vi har nått fram till ett samarbete
- Efter 6 månader hade 69 procent av paren hållit sig till överenskommelsen

Under 2000-talet

Lagstiftning

Skellefteå 20201103-04

MYNDIGHETEN FÖR
FAMILJERÄTT OCH
FÖRÄLDRASKAPSSTÖD

Barnens delaktighet

Barnsamtal viktigt

- Huvudregeln - att samtal med barnet sker någon eller några gånger under det att föräldrarna genomgår samarbetssamtal
- Endast om det bedömdes olämpligt att barnsamtal äger rum ska det komma i fråga att inte hålla sådana
- Ingen lagstiftning föreslås
- Frågan får hanteras inom ramen för allmänna råd

Ytterligare frågor som lyfts fram

Kompetens, samförståndslösningar, uppföljning

- Utbildning och stöd till samtalsledarna lyfts fram
- Vikten av uppföljningssamtal lyfts fram
- Skyldighet för domstol att verka för samförståndslösningar
- Medlare kan utses av domstol

Under 2000-talet

Forskning

Under 2000-talet

Flera avhandlingar och annan forskning om vårdnad, boende umgänge publiceras

- Vårdnad och vårdnadstvister, Johanna Schiratzki
- Föräldraskap i rättslig belysning, Anna Singer
- Barnet i rättsprocessen, Titti Mattsson
- I skuggan av pappa, Maria Eriksson
- Vårdnadstvister. En rättsociologisk studie, Annika Rejmer.
- Barns deltagande i familjerättsliga processer, Lotta Dahlstrand
- Mamma och pappa inför rätta, Johanna Schiratzki
- Barns röster om våld, Red. Elisabet Näsman
- Barn som upplever våld, Red. Maria Eriksson
- Parallella processer, Anna Kaldal
- Kan barn tala? Jeanette Sundhall
- Barns röster i vårdnadstvister, Karin Röbäck

Under 2010-talet

Lagstiftning

Skellefteå20201103-04

MYNDIGHETEN FÖR
FAMILJERÄTT OCH
FÖRÄLDRASKAPSSTÖD

Utvärdering av 2006 års vårdnadsreform

Samarbetssamtal viktigt

- Obligatoriska informationssamtal för föräldrarna
- Barns rätt att komma till tals och få information föreslås införas i föräldrabalken

MFoFs kartläggning 2016

Kompetens och samtal med barn

- Samarbetssamtal hjälper många föräldrar
- Samarbetsförmågan ökar och konfliktnivån oftast sjunker efter samarbetssamtalen
- Samarbetssamtalsledarens kompetens behöver kompletteras
- Tar inte reda på om samarbetssamtal är lämpligt
- Barnen kommer inte till tals
- Uppföljning saknas
- MFoF ska ta fram en utbildning för alla samarbetssamtalsledare i landet

MYNDIGHETEN FÖR
FAMILJERÄTT OCH
FÖRÄLDRASKAPSSTÖD

Tack!

mfof.se